

Het bijbelse kernwoord blijdschap/vreugde

I. Het Oude Testament ¹

Tekstgegevens OT (o.a. volgens concordantie Trommius; W. Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; woordenboek E-sword)².

Het onderstaande overzicht/ rubricering is gebaseerd op een onderzoek van de tekstgegevens die in Trommius concordantie zijn opgesomd onder de zelfstandige naamwoorden: blijdschap en vreugde en onder de werkwoorden (zich)verheugen en verblijden. De opsommingen onder 2 komen uit Gesenius' Handwörterbuch.

Er zijn twee Hebreeuwse woorden voor vreugde en blijdschap:

1. *śimcha* (van ww. *śmch*) en *chədewah* (van ww. *chdh*). De genoemde ww. kunnen wordt vertaald met zich verheugen en verblijden
2. Verder kent het Hebreeuws het woord *śásoon* = vreugde/ blijdschap (Jes.12:3; Jer.33:9; Joël 1:12; Ps.51:14; 105:43; 119:11; Jer. 7:34; 16:9; 25:10; 33:11; Jes. 22:13; 35:10; 51:3, 11; Jer.15:16; 31:13; Zach.8:19; Ps.51:10; Esth. 8:16v. Dit woord komt van ww *śooś* (zich verheugen (Jes.35:1; 66:14; Ps.68:4; Job.3:22; 39:21; Klaagl.4:21; Deut.28:63; 30:9; Jes.62:5; Jer.32:41; Zef. 3:17; Ps.119:14, 162; Jes.61:10; 65:19; 66:10; Ps.35:9; 40:17; 70:5; 119:14; Jes.65:18; Klaagl.1:21; Ps.19:6; Jes.64:4 (?)). Zie ook Jes. 61:3; Ps. 45:8 (vreugdolie).
3. Verder zijn er nog enkele andere Hebr.werkwoorden voor: zich verheugen/ verblijden, vreugdegeluid/ -geroep/ -geschrei/ -gezang/ -huis, -olie/ -spel die voor ons onderzoek minder van belang zijn.

Rubricering

Wij kunnen er de volgende nuancerings in ontdekken. De vragen die ons bezighouden zijn o.a.: wat is de inhoud van het woord en waarover gaat die blijdschap? Ter gelegenheid waarvan wordt die blijdschap uitgesproken? Hoe uit zich de blijdschap (bijv. welke muziekinstrumenten).

1. In een aantal teksten gaat het over blijdschap over de dingen van het leven van alledag (een gevoel van opgeruimdheid, een opgewekt en vrolijk gevoel). Zie o.a. Spr. 5:18 (blij zijn met de huisvrouw der jeugd); de trouwdag (Hoogl. 3:1); 107:30 (blijdschap bij aankomst in een veilige haven); Spr. 15:3 (blij zijn met het licht der ogen); Prediker 9:7 (genieten van het

¹ Enige literatuur: 1

. Trommius' *Concordantie* s.v. blijdschap/vreugde,enz.; 2. Wilh. Gesenius, *Hebr. und Aram. Handwörterbuch AT*; 16e Aufl.1915; 3. Woordenboek (s.v. joy) in E-sword. 4. *Dictionary of Jesus and the Gospels* (ed. Joel B. Green, Scot McKnight, I.Howard Marshall; Leicester 1992; s.v. joy (blz.394vv). 5. *Dictionary of Paul and his letters* (ed. Gerald F. Hawthorne/ Ralph P. Martin); Leicester 1993; s.v. joy, blz.511vv). 6. Zie ook Robertson's *Word Pictures in Bible Works* en *Easton Bible Dictionary* in *Bible Works*. 7. *Water uit de bron* (kernwoorden van het geloof – 2), red. drs. Henk Hagoort; Theol.Verkenningen, serie Bijbel en Praktijk, deel 24 (de bijdrage van dr. G.van den End over blijdschap).

² De afbeelding komt uit een kinderbijbel: De geschiedenis van de uittocht van het volk Israël uit Egypte. Gods grote verlossende daad, oorzaak van blijvende vreugde voor Israël.

leven); Jes. 41:13; genieten van de wijn (Ps. 104:15; Pred. 10:19). Een goed woord verblijdt het hart i.t.t. bekommernis (Spr. 12:25). Olie en reukwerk verblijdt het hart (zo de zoetheid van iemands vriend) (Spr. 27:9). De vader en moeder van een rechtvaardige en wijze zoon zijn zeer verheugd (Spr. 10:1; 15:20; 23:24, 25). Verblijdt u niet, als uw vijand valt (Spr. 24:17). Een goed woord op zijn tijd (Spr. 15:23). Ik ben blij met al mijn arbeid, met goed te doen (Pred. 2:10; 3:12, 22; 5:18), met veel jaren en met mijn jongelingsjaren, maar ik moet ook gedenken aan de dagen der duisternis, want die zullen veel zijn (Pred. 11:8, 9). Ik ben blij met mijn deel in het leven (Pred. 5:18v), ook met eten, drinken, blijdschap...(Pred. 8:15). Zie ook Jona 4:6 (over de wonderboom).

2 Verder wordt in een aantal teksten ook de (soms grote) blijdschap onder woorden gebracht over de machtige dingen in de geschiedenis van Israël:

- Over Gods verlossende daad in de uittocht uit Egypte (door de Rode Zee) (Ps. 66:6; 100:2)
- Over de dag dat David koning wordt te Hebron (1 Kron. 12:40)
- Bij de zalving van Salomo: (1 Kon. 1:40; 1 Kron. 29:22)
- Bij Davids vreugde over het vrijwillig geven van het volk voor de tempelbouw door Salomo (1 Kron. 29:9)
- Na het verslaan en de verlossing van een vijand (bijv. de Filistijnen/ Goliath; 1 Sam.18:6; 19:5; bijv. Jes.30:29v)
- Als de ark terugkomt uit het land van de Filistijnen(1 Sam. 6:13) en als David de ark ophaalt uit het huis van Obed Edom en in Jeruzalem brengt (2 Sam. 6:12; 1 Kron. 15:16, 28)
- Bij geweldige gebeurtenissen die een nieuw begin betekenen in de dienst van Israëls God; bijv. bij levieten en volk, als Hizkia de godsdienst herstel en het Paasfeest weer doet vieren (2 Kron. 29:30, 36)
 - Bij de terugkeer uit de ballingschap (Ps.14:7; 53:7); als het loofhuttenfeest wordt gevierd, als de wet door Ezra wordt voorgelezen (Neh.8:11vv) en als de 2e tempel wordt ingewijd en het Paasfeest wordt gevierd (Ezra 6:22); zie ook Ezra 3:12v (groot gejuich, maar ook veel geweent). Zie ook Ps. 126:3; Jer. 32:41; Zef. 3:14.
- Bij de inwijding van Jeruzalems muur door levieten met gezang, cimbalen, luiten (zie afb.rechts) en harpen (Neh.12:27) (Zie afb. links).
- In de burcht Suzan (Babel), als koningin Esther door Gods goedheid het middel is geweest om het leven van de Joden te redden (Purimfeest) (Esther 8:16v, 9:17vv: bij de Joden licht, blijdschap, vreugde, eer op 13/ 14e Adar).
- In de Messiaanse heilstijd: eeuwige blijdschap; als de Messias komt, is er grote blijdschap (Jes. 9:2). NB: Dus niet: de blijdschap zal niet groot zijn (SV). Zie verder: Jes.25:9; 61:7; 65:18; 66:5, 10; Jer .31:7; Joël 2:21, 23. Zie ook Deut. 30:9; Jes. 35:2, 10; 51:3 (haar woestijn als Eden, haar wildernis als de hof des Hereen); Jes.51:11
- In de eindtijd zullen ook de volken delen in het in Israël geschonken heil (Zach.2:10)
- Bij vele uitredingen van God in het persoonlijk leven

- Als de vijand zich niet over mij verblijdt, wanneer ik wankel (zie ook 2 Kron. 20:27; Ps. 13:5; 30:2; 35:9, 19, 24, 26v; Klaagl. 2:17; Ezech.35:15)
- Als Gods goedertierenheid mij in de ruimte zet (18:17; 31:8)

3. Wat is in de Bijbel de diepe oorzaak van blijdschap? Vaak worden vreugde en blijdschap in één adem genoemd en roept Gods kind uit: ‘Mijn hart springt op van vreugde voor Gods aangezicht’.

- De Heere Zelf, een Held die zwijgt in Zijn liefde (Zef. 3:11, 18); een overvloed (verzadiging) van vreugde is bij Gods aangezicht (Ps. 6:11). Gij vervrolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht (Ps. 21:2, 7). De Heere is aan mijn rechterhand (Ps. 16:8v). Zie ook Ps. 33:21; 43:4; 104:31; Jes. 41:13v, 16
- Jeruzalem als mijn hoogste blijdschap (Ps.137:6); Sion - een vreugde voor heel de aarde (Ps. 48:3, 12; Klaagl. 2:15); tot een vreugde van generatie op generatie (Jes. 60:15). Ik schep Jeruzalem een verheuging en haar volk een vrolijkheid (Jes. 65:18, 19; 66:10)
- De entree en het verblijf in Gods huis (de tempel) (Ps. 43:4; 122:1; Jes. 56:7)
- Gods dienst/ feestdagen (Ps. 118:24)
- Gods Woord (Ps. 19:9; 108:8); Uw Woord heb ik opgegeten (Jer. 15:16)
- De verwachting, c.q. geboorte van een kind (Hanna; 1 Sam. 2:1)
- Genezing na ziekte (Ps. 30:12)
- De vreugde van Gods heil na boete en vergeving (Ps. 51:10, 14)
- De vreugde over de liefde van de bruidegom (Hoog.1:4)
- De begeleiding van de bruid door de bruidsmeisjes (Hoog.3:11; Ps. 45:15v)

4. Voor wie is de ware vreugde/ blijdschap en vrolijkheid bestemd? Voor wie wel/ niet?

- Wel voor Israël (Ps.149:2); voor de koning (Ps.63:12), voor de natiën (Ps. 67:5); ook voor rechtvaardigen, zachtmoedigen en die niet in de raad der bespotters van vreugde opspringen (Jer. 15:17; 50:11); voor die de Heere zoeken (1 Kron. 16:10 Ps. 105:3); voor allen die op de Heere betrouwen en Hem liefhebben (Ps. 5:12; 9:3; Spr. 10:28); voor de liefhebbers van Gods heil (Ps. 40:17); voor de oprechten van hart (Ps. 97:11); voor mij: vreugde in mijn hart, meer dan koren en most (Ps. 4:8)
- Niet voor goddelozen/ werkers der ongerechtigheid (mijn vijanden) (Ps. 94:3; Ps. 25:2); niet voor wie de arme bespot, zijn Maker smaadt, zich verblijdt in het verderf (Spr. 17:5). Zie ook Hab. 1:15.

5. Hoe wordt de blijdschap/ vreugde geuit?

- De vreugde wordt geuit door de luit (Ps. 68:5)
- Met instrumenten (het tiensnarig instrument, de tamboerijn, trommel) (zie afb. midden) luit en harp (Ps. 92:4,5; 150:5) (zie afb.links: tamboerijn); zie afb.rechts: luit).

6. Wie springen er volgens de Bijbel op van blijdschap en wat springt er in hen op van vreugde?

- De rechtvaardigen (Ps. 32:11; 97:12; Spr. 13:9; 28:12; 29:2; volk/ uitverkorenen (Ps. 106:5; (Hab.3:18). ‘Ik’, zegt het geloof zachtmoedigen (Ps. 34:3; 69:33; 107:42)

van blijdschap en wat springt er in hen op van vreugde? 58:11; 64:11; 68:4, 5; God gunstelingen, Zijn 149:5); de alles missenden (Ps. 9:15); de

- Mijn nieren (Spr. 23:16); mijn hart (Ps. 28:7); een stad (Spr. 11:10).

7. Is Gods volk altijd blij?

- In de Bijbel komen we ook telkens gelovigen tegen die in zak en as zitten. In Babel bijv. waar de harpen aan de wilgen hangen (Ps. 137:3). Wat heb je aan blijdschap? (Pred. 2:2, 26). God doet ophouden de stem der vrolijkheid en de stem der vreugde, ...van bruidegom en bruid (Jer. 7:34; 16:9; 25:10; Klaagl. 5:15; Ezech. 24:25)
- Bij de profeet Joël bijv. is de blijdschap en vreugde weggenomen van het huis van onze God (Joël 1:16), maar als de Leraar der gerechtigheid komt, is er vreugde (Joel 2:23). In Zacharia wordt het vasten tot vreugde (Zach. 8:19) en als de Koning/ Heiland komt, arm op een ezel is er gejuich (Zach.9:9). In Jesaja's profetieën zijn er vreselijke oordeelsaankondigingen; de vreugde der harp zal rusten en de vreugde zal uit het land weg zijn. (Jes. 24:8, 11). Maar ook zijn hier schitterende vergezichten geopend op Gods nieuwe begin met Zijn volk (Jes. 12:3; Zach. 10:7), waarin de armen vreugde op vreugde zullen hebben (Jes. 29:19) en op een heerlijke toekomst van eeuwige vreugde en blijdschap in het vernieuwde paradijs. Zie verder Jer. 33:11 (zie ook 16:9).
- Als de Heere mij bekleed als een bruid of bruidegom met klederen des heils (Jes. 61:10). Vgl Jer. 31:13
- Wanneer wordt een kind van God weer echt blij? Als God hem/ haar levend maakt (Ps. 85: 6, 7; 86:4). Zie ook Ps. 104:34; 106:5.
- Ooit liet een schoolbestuur in de hal van een kleuterschool op de wand het woord uit Ps. 90:14 schrijven: Verzadig ons in de morgenstond met Uw goedertierenheid, zo zullen wij juichen en verblijd in al onze dagen (zie ook vs. 15). Een tekst voor een kleuterschool? Ja. Zie ook Ps. 89:17.

8. Niet zelden wordt ook de natuur betrokken in de beschrijving van de blijdschap

- De hemel en de aarde (1 Kron. 10:31; 16:31; Ps. 96:11; Jes. 49:13); vele eilanden (2 Kron. 20:27; Ps. 97:1)
- De heuvels, de velden, de bomen en de rivieren klappen in de handen en de bergen zingen vrolijk (Ps. 65:13; 96:12; 98:8; Jes. 55:12)
- De beekjes die verblijden de stad Gods (Ps.46:5)
- De dennen en cederen van Libanon verheugen zich over u (Jes. 14:8)
- De woestijn/ wildernis verheugt zich en bloeit als een roos (Jes. 35:1v)

9. Welke blijdschap is vergankelijk?

- Die van de huichelaar (Job 20:5) (Jes. 9:16). De Heere is er niet blij mee. Zie ook 1 Sam.11:15 (Saul).
- Die van de zotten (Spr. 15:21; Pred. 7:4)
- Die zich verheugen in verkeerdheden (Spr. 2:14)
- Die trots zijn op hun bezit (Jes.39:2)

Samenvatting

Het valt op, dat er vaak sprake is van een opeenstapeling van woorden (blijdschap/vreugde; grote blijdschap, enz.). Soms zijn de dingen zo bemoedigend, dat de mens dat in enkele ogenblikken niet verwerken kan.

In E-sword (woordenboek) lezen we:

'Joy is repeatedly shown to be the natural outcome of fellowship with God. ...God is at once the source (Psa.4:7; Psa51:12) and the object (Psa35:9; Isa29:19) of religious joy....His words of comfort in dark days (Jer.15:15, Jer.15:16). The fundamental fact of the sovereignty of God, of the equity of the Divine government of the world, gives to the pious a joyous sense of

security in life (Psa.93:1 f; Psa.96:10; Psa.97:1) which breaks forth into songs of praises in which even inanimate. Nature is poetically called upon to join (Psa.96:11-13; Psa.98:4-9).

But joy is a Divine, as well as a human, emotion; for God Himself is represented in the Old Testament, not as a rigid, impassible Being, but as susceptible to pleasure and pain. God may be conceived of as “rejoicing in his works” (Psa.104:31; compare Gen.1:31), and over His people “for good” (Deu.30:9). “He will rejoice over thee (Zion) with joy; he will rest in his love; he will joy over thee with singing” (Zep.3:17). Such noble and vivid anthropomorphisms are a nearer approach to the truth than the abstract doctrine of the impassibility of God which, owing to Platonic influences, dominated theology of the early Christian centuries.

Van Maarten Luther wordt verteld, dat eens een van zijn kleine kinderen op de grond van zijn studeerkamer zat te spelen en nog al luidruchtig haar liedjes zong. En toen vader Luther haar daarover vermaande, bond zij weldra in en neuriede stilletjes voor zich verder. Later zei Luther toen de woorden van Psalm 2:11 echt goed begrepen te hebben: ‘ Dient de Heere met vreze, en verheugt u met beving.’ Als een vrolijk spelend kind met ontzag naar de hemelse Vader te kijken en tegelijk zich te verheugen.

II. Het Nieuwe Testament

Tekstgegevens NT (o.a. volgens concordantie Trommius)

Het onderstaande overzicht/ rubricering is gebaseerd op een onderzoek van de tekstgegevens die in Trommius’ concordantie zijn opgesomd onder de zelfstandige naamwoorden: blijdschap [+blijmoedig(heid)] en vreugde en de werkwoorden zich verblijden en (zich)verheugen.

De Griekse woorden zijn respectievelijk: chara/ (sun)chairoo + hilaros/ hilarotès en agalliasis/ eufrosunè + eufrainomai/ agalliaoo/ -aomai

Het woordenboek van E-sword schrijft: ‘In the New Testament, far the commonest are *chara*, “joy,” “to rejoice” (compare “grace”). But we have also *agalliasis*, which expresses “exuberant joy,” “exultation” (not used in classical Greek, but often in the Septuagint; in the New Testament, Luk.1:14, Luk.1:44; Act.2:46; Jud.1:24; Hebr.1:9), and the corresponding verb *agalliaoo* (-aomai), “to exult,” “rejoice exceedingly” (Mat. 5:12, etc.

Rubricering

Wij kunnen er de volgende nuanceringsen in ontdekken. De vragen die ons bezighouden zijn ook hier: wat is de inhoud van het woord en waarover gaat de blijdschap/ vreugde en het zich verblijden/ verheugen? Ter gelegenheid waarvan wordt dat uitgesproken?

1. Blijdschap reeds bij Abraham bij het zien van de dag van Christus: Joh. 8:56; ook bij David: Hand. 2:26: (daarom is mijn hart verblijd..).
2. Blijdschap in de verwachting, bij de komst en het optreden van de heraut van Koning Jezus, de vriend van de Bruidegom (Johannes de Doper). Luk. 1:14, 44; 1:58; Joh. 3:29; 5:35
3. Blijdschap bij Maria, de moeder van Jezus: Luk. 1:47
4. Blijdschap, grote blijdschap rondom de kribbe van Bethlehem: Matth. 2:10 (wijzen uit het Oosten); Luk.2:10

5. Blijdschap bij het vinden van de schat in de akker: Matth. 13:44; bij de Herder over het verloren schaap: Matth. 18:13; Luk.15:5vv, bij het vinden door een vrouw van de verloren penning (Luk.15:9) en bij de vader over de thuiskomst van de verloren zoon: Luk. 15:23v, 29, 32.
6. Blijdschap bij de door Jezus 70 uitgezonden discipelen: Luk.10:17, 20 (uw namen geschreven in de hemelen); blijdschap in de hemel over een zondaar die zich bekeert: Luk.15:7, 10
7. Blijdschap bij de schare over al de heerlijke dingen van Jezus: Luk.13:17; bij Jezus' intocht in Jeruzalem: Luk.19:37 (vgl. Matth. 21:9; Mark. 9:11v, Joh. 12:13).
8. Blijdschap als Jezus bij u in huis komt (Zacheüs): Luk. 19:6; in de gemeenschap aan Christus' lijden en heerlijkheid: 1 Petr. 4:13; aan de bruiloft van het Lam: Openb.19:7
9. Blijdschap bij Jezus en de Zijnen, als Hij weldra naar het Vaderhuis gaat: Joh. 14:28; 15:11v; 16:20vv; 17:13 (vervulde blijdschap); Jezus' blijdschap over het welbehagen van de Vader: Luk.10:21 (vgl. Matth.11:25); Jezus gezalfd met vreugdeolie: Hebr. 1:9
10. Blijdschap bij het open graf/ de opstanding van Jezus: Matth.28:8; Luk.24:41, 52; Joh.20:20 en op de Olijfberg: Luk. 24:52v (hemelvaart van Jezus)
11. Blijdschap bij de Evangelieverkondigers, 'medewerkers uwer blijdschap' : Hand.11:23; Hand.20:24; Rom.15:32; 16:19; 1 Kor.1:24; 16:17; 2 Kor.2:3; 7:7, 9, 13; 13:9; Fil. 1:4, 18; 2:29; Fil. 4:1(mijn zeer gewenste broeders, mijn blijdschap en kroon); Fil. 4:10; 1 Thess. 2:19; 2:20; 3:9; 2 Tim. 1:4; Hebr.13:17
12. Blijdschap als het Woord vrucht draagt (in Samaria: Hand.8:8]; bij de Moorman: (Hand.8:39); Hand.15:3; 1 Kor. 1:24; 3 Joh.: 4; blijdschap bij zaaier en maaier: Joh.4:36; blijdschap bij de gevangenbewaarder van Filippi: Hand.16:34; blijdschap bij de heidenen: Hand.13:48; Kol. 2:5; 2 Joh. vs. 4; 3 Joh. vs. 3
13. Blijdschap in de gemeente (Rhode: Hand.12:14; vervuld met blijdschap en met de H.Geest: Hand. 13:52; 15:31; Rom. 12:15 (blij met de blijden); Rom. 14:17; 1 Kor.12:26; Fil. 2:2; 1 Thess. 5:16; 1 Joh.1:4; 2 Joh.:12; Filem.1:7
14. Blijdschap - vrucht van de h.Geest: blij in de hoop: Rom. 5:2; 12:12; blijvende blijdschap: Joh.16:20-24; Rom. 15:10, 13, 16; Gal.5:22; Fil. 3:1; 4:4; Kol.1:11; bij het ingaan in de eeuwige vreugde: Matth. 25:21, 23; Luk. 19:17vv. Jud.:24. P.S.: In Gal.5:22vv wordt aan het begin het woord blijdschap omringd door liefde en vrede.
15. Het geloof kan niet zonder droefheid naar God, maar ook niet zonder vreugde in God: Rom. 5:11 (vanwege de verzoening); Fil. 1:25 (= blijdschap des geloofs)
16. God heeft een blijmoedig geveer lief: Rom. 12:8; 2 Kor. 9:7

17. Blijdschap in verdrukkingen: Matth. 5:12; Luk.6:23; Hand.5:41 (smaadheid); 2 Kor.7:4; 8:2; Fil. 2:17v; Kol. 1:24; 1 Thess. 1:6; Hebr. 10:34; Jak.1:2; 1 Petr. 1:6, 8; bij de eeuwige victorie: Openb. 12:11v; 18:20. Zie ook Rom. 5:3v.³

18. Bij weerzien der heiligen: 2 Kor. 2:3; Fil. 2:28v. Zie ook Hebr. 12:2, 11

19. De liefde verblijdt zich in de waarheid, niet in de ongerechtigheid: 1 Kor. 13:6

20. Valse vreugde: bij Israël in de dienst van afgoden: Hand.7:41; bij de Joodse leiders: Mark.14:11; Luk.22:5; bij Herodes: Luk.23:8; blijdschap bij de wereld: Joh. 16:20; Openb. 11:10; blijdschap van tijdelijke aard: Matth. 13:20v; Mark. 4:16; Luk. 8:13; 16:19. Zie ook Matth.27:29, Mark.15:18 en Joh. 19:3 waar het Griekse ‘chaire’ – wees gegroet door de soldaten Jezus wordt toegevoegd. Zie ook Matth. 26:49; 28:9 en Luk. 1:28. Zie tenslotte: blijdschap in bedroefdheid in Jak.4:9.

Samenvatting

1. De Bijbel (zowel OT als NT) is vol van de overstelpende en intense vreugde die gegeven is met de Heere en die ligt in de gemeenschap met Hem. Dat is ontdekkend voor ons die vaak zo beneden dit niveau leven en misschien ‘soms zelf bang zijn om blij te zijn’ (aldus dr. G. van den End in *Water uit de bron*, blz. 51; literatuurlijst).

2. ‘Ook als wij God liefhebben en met Hem wandelen, weten we terdege wat verdriet is, niet alleen in onze omgeving, maar ook vaak heel persoonlijk. Er is de droefheid over de zonde, het telkens weer falen en tekortschieten. Het kleingeloof en gebrek aan vertrouwen. Wij staan midden in een gebroken wereld met alle gevolgen van dien. En toch: Gods genade is onder alle omstandigheden genoeg. ...Ondanks alles wat op ons afkomt, zijn we niet verdrietig, maar vol blijdschap.... Ik las een ontroerend getuigenis van een blind meisje. Zij schreef: Er is wel eens een vader die zijn kind bij de arm grijpt, en dan zijn hand op de ogen van dat kind legt, om die dan later ineens weg te halen om de een of andere verrassing te laten zien. Zo heeft God Zijn hand op mijn ogen gelegd en als Hij die straks weghaalt, zal ik het mooiste zien wat een mens kan krijgen. Dan zal ik zo maar recht in de ogen van God kijken.’ Zo schrijft de midden in het leven overleden dr. van den End in zijn geciteerd boekwerkje (blz.55, 59).

3. Uit J. Painter, *Dictionary of Jesus and the Gospels* (ed. Joel B. Green, Scot McKnight, I.Howard Marshall; Leicester 1992; s.v. joy (blz.394vv):

‘De zeven Griekse woorden (zie boven en onder) komen in de Evangeliën voor volgens onderstaand schema:

	Mt	Mk	Lk	Jn	Gospels Total	NT Total	
<i>agalliaomai</i>	1	0	2	2	5	11	
<i>agalliasis</i>	0	0	2	0	2	5	
<i>euphrainō</i>	0	0	6	0	6	14	de Beringhen, één van de n zeer diepe blijdschap en hier vier, vijf uur per dag s ik dan bedenkt, dat ik niet rdrukking deel heb aan het heid, kennelijk op mij rust'
<i>skirtaō</i>	0	0	3	0	3	3	
<i>chairō</i>	6	2	12	9	29	74	
<i>rugchairō</i>	0	0	3	0	3	7	
<i>chāra</i>	6	1	8	9	24	59	
Total	13	3	36	20	72	173	

³ In de 18e eeuw
Hugenoten, in
volmaakte rus
schijnt, kan zi
als misdadiger
lijden van Chr
(Jean-Daniel F

Opvallend is:

a. De Griekse woorden *chairōō* (29) en *chara* (24) worden in de evangeliën het meest gebruikt. Lukas gebruikt deze woorden in totaal 20 keer, Johannes 18 keer.

b. Lukas gebruikt bijv. het Griekse woord *agalliasis* in Luk.1:14; een woord dat slechts in de Septuagint en in het NT voorkomt en dat betekent: uitbundige blijdschap. Aldus Robertson's Word Pictures in Bible works.

c. Markus gebruikt deze twee woorden (totaal 3 x) in zijn evangelie in een negatieve context .

4. Uit: *Dictionary of Paul and his letters* (ed. Gerald F. Hawthorne/ Ralph P. Martin); Leicester 1993; s.v. joy, blz.511vv), door W.G. Morrice.

Het woord blijdschap (joy) komt 326 keer voor in het NT. Hiervan 131 maal in de tien brieven die aan Paulus worden toegeschreven (40%). Paulus kan beschouwd worden als de theoloog van de blijdschap, zoals hij zonder twijfel ook de theoloog van de genade was (88 van de 153 keren dat *charis*/ genade of 58% bij Paulus voorkomt). *Chara* – innerlijke vreugde en *chairein* – zich verheugen hebben dezelfde wortel als het Griekse woord voor genade *charis*. 'Zij die zijn gekomen tot het ondervinden van Gods genade, zoals Paulus, weten, dat zij, als zij vast staan in het geloof (2 Kor. 1:24), steeds het christelijk leven kunnen vieren als een feest van vreugde (1 Kor.5:8), in volledige vrijheid van alle angstige besognes en vrezes...Christen zijn is een persoonlijke relatie met de verrezen Christus.' 'Verblijd u in de Heere' (Fil. 3:1, 4:4, 10). Want wij zijn burgers van het hemelrijk (Fil.3:20a, 21). 'De levensstrijd met zijn uiterlijke omstandigheden en innerlijke benauwdheid kan worden doorstaan waar de Heere nabij is.'

EXCURS

In het woordenboek van E-sword lezen we het volgende over het Bijbelse kernwoord vreugde.

'The element of joy in religion is still more prominent in the New Testament. It is the appropriate response of the believer to the "good tidings of great joy" which constitute the gospel (Luk.2:10). In the four Gospels, especially Luke, this element is conspicuous. It is seen in the canticles of Lk 1 and 2.

It is both exemplified in the life and character, and set forth in the teaching of Jesus. There are many intimations that, in spite of the profound elements of grief and tragedy in His life, His habitual demeanor (gedrag) was gladsome and joyous, certainly not gloomy or ascetic: such as, His description of Himself as bridegroom, in defense of His disciples for not fasting (Mar.2:18-20); the fact that He came "eating and drinking," giving occasion to the charge that He was "a gluttonous man and a winebibber" (Mat.11:19); His "rejoicing in the Holy Spirit" (Luk.10:21); the fact that His presence was found to be congenial at social festivities (Mar.14:3; Luk.14:1; Joh.12:1), and at the wedding in Cana (Joh.2:1 ff); His mention of "my joy"

(Joh.15:11; Joh.17:13). His teaching with reference to His followers harmonizes with this.

The Christian virtues confer on those who attain them not only beatitude, a calm and composed state of felicity (Mat.5:3-11), but also a more exuberant state of joy, which is in sharp contrast to the “sad countenance” of the hypocrites (Mat.6:16) (“Rejoice, and be exceeding glad”, Mat.5:12). This spirit is reflected in many of the parables. The discovery of the true treasure of life brings joy (Mat.13:44). The three parables in Luk.15 reveal the joy of the Divine heart itself at the repentance of sinners (see especially Luk.15:5-7, Luk.15:9, Luk.15:10, Luk.15:22-24, Luk.15:32). The parable of the Talents lays stress on the “joy of the Lord” which is the reward of faithfulness (Mat.25:21, Mat.25:23).

Jesus confers on His followers not only peace (Joh.14:27; Joh.16:33), but participation in His own fullness of joy (Joh.15:11; Joh.16:24; Joh.17:13), a joy which is permanent, in contrast to the sorrow which is transient (Joh.16:22). In the dark days of disappointment that succeeded the crucifixion, the joy of the disciples passed under a cloud, but at the resurrection (Luk.24:41) and still more on the day of Pentecost it emerged into light, and afterward remained a marked characteristic of the early church (Act.2:46f; Act.8:39; Act.13:52; Act.15:3). Paul speaks of joy as one of the fruits of the spirit (Gal.5:22) and of “joy in the Holy Spirit” as an essential mark of the kingdom of God (Rom.14:17). This joy is associated with faith (Phi.1:25), hope (Rom.5:2; Rom.12:12), brotherly fellowship and sympathy (Rom.12:15; 2Co.7:13; Phi.2:1f). To rejoice in the Lord is enjoined as a Christian duty (Phi.3:1; Phi.4:4; compare Phi.2:17f; 1Th.5:16). In Christ, the Christian “rejoices with joy unspeakable and full of glory” (1Pe.1:8), in spite of his temporary afflictions (1Pe.1:6). Christian joy is no mere gaiety (vrolijkheid) that knows no gloom, but is the result of the triumph of faith over adverse and trying circumstances, which, instead of hindering, actually enhance it (Act.5:41; Rom.5:3f; Jak.1:2, Jak.1:12; Jak.5:11; 1Pe.4:13; compare Mat.5:11, Mat.5:12). Even our Lord Himself “for the joy that was set before him endured the cross, despising shame” (Heb.12:2).